

18. A Companion to Narrative Theory // Edited by James Phelan and Peter J. Rabinowitz. Oxford: Blackwell, 2005. – 571 p.
19. Bäckström P., Hjartarson B. Decentering the Avant-Garde. – Amsterdam/N.Y.: Rodopi, 2014. – 337 p.
20. Bentley N., Hubble N., Wilson L. 2000s, The: A Decade of Contemporary British Fiction. – London: Bloomsbury Publishing, 2015. – 304 p.
21. Birns N. Theory After Theory: An Intellectual History of Literary Theory From 1950 to the Early 21st Century. – Toronto: Broadview Press, 2010. – 352 p.
22. Brooker J. Joyce's Critics: Transitions in Reading and Culture. – Madison: Univ of Wisconsin Press, 2004. – 266 p.
23. Buskirk M., Nixon M. The Duchamp Effect. – Cambridge /London: MIT Press, 1996 – 227 p.
24. Hansen P.K., Iversen S., Nielsen H.S., Reitan R. Strange Voices in Narrative Fiction. – Berlin: Walter de Gruyter, 2011. – 274 p.
25. Majumdar S. Prose of the World: Modernism and the Banality of Empire. – New York: Columbia University Press, 2013. – 248 p.
26. Tannen D. Talking voices. Repetition, dialogue, and imagery in conversational discourse. – New York: Cambridge University Press, 2007. – 233 p.
27. Tate T. Modernism, History and the First World War. – Manchester and New York: Manchester University Press, 1998. – 196 p.
28. Wexler J.P. Who Paid for Modernism?: Art, Money, and Fiction of Conrad, Joyce, and Lawrence. – Fayetteville: University of Arkansas Press, 1997. – 157 p.

Джерела ілюстративного матеріалу

29. Joyce J. Ulysses. – N. Y.: Random House Inc., 2002. – 783 p.
30. Lawrence D. H. The Plumed Serpent. – L.: Wordsworth Classics, 1995. – 400 p.

Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен

Роксолана Синдега

асистент кафедри прикладної лінгвістики, Національний університет «Львівська політехніка», Україна,
E-mail: syndega14rok@ukr.net

The paper deals with the discourse, which can be considered both as a living process of communication and the most common category of interpersonal interaction, formed as a result of speaking activities that takes place within a specific channel of communication and has different forms of expression.

Ключові слова — дискурс, комунікативна лінгвістика, комунікативний дискурс.

Оскільки сучасна мовознавча наука спрямована на вивчення специфіки й розробки системи загальної теорії комунікації, однією з найважливіших категорій якої є дискурс, як об'єднувальна ланка для комунікативної лінгвістики, лінгвофілософії, риторики, семіотики, журналістики, то актуальним видається вивчення етимології та семантики терміна “дискурс”.

Категорія “дискурс”, одна з основних у комунікативній лінгвістиці та сучасних соціальних науках, як і будь-яке широкоживане поняття, допускає не лише варіанти вимови, але і велику кількість наукової інтерпретації.

Поняття дискурсу тлумачать по-різному: як когнітивний процес, пов'язаний із формуванням мовленнєвої поведінки; як послідовність взаємопов'язаних висловлювань, об'єднаних спільністю цільового завдання; як засіб бесіди та мислення; як мовленнєве утворення, одиниця вищого, ніж речення, рівня; як форма мовленнєвого спілкування, яка передбачає зв'язок між мовцем та адресатом у конкретній комунікативній, соціальній та прагматичній

ситуаціях; його визначають через текст або текст через нього [2].

Термін “дискурс” зародився понад дві тисячі років тому. У ті часи в Римі так називали бесіди, діалоги, мовлення вчених. Саме в цьому значенні слово увійшло в сучасні європейські мови: французьке *discours* і англійське *discourse* мають значення “діалог, міркування, лекція, доповідь”.

Історія дослідження дискурсу наукою розпочалася в 20-х роках ХХ століття, коли Лев Володимирович Щерба вжив термін “складне синтаксичне ціле”, описуючи єдине комплексне висловлювання, що поєднує в собі різні види синтаксичного зв'язку між компонентами [5]. У 50-х роках ХХ століття поняття “дискурс” почали вживати як термін лінгвістики. У 1952 році З.Харріс, описуючи мову реклами, вперше вжив термін “дискурс” [7].

У 1970-х роках із виникненням лінгвістики тексту, термін “дискурс” набув більшого поширення, вживаючись у значенні функціонального стилю.

На сьогодні немає одного загальноприйнятого визначення терміну “дискурс”. Сфера вживання цієї термінологічної одиниці дуже широка: лінгвістика, теорія комунікації, семіотика, логіка, філософія, а також психолінгвістика, соціолінгвістика.

Дискурс (з лат. *discursus* - міркувати) – предмет вивчення комунікативної лінгвістики. Як термін він був уведений у науковий обіг німецьким філософом Юргеном Хабермасом як форма комунікації, що стали проблематичними, стають проблемами обговорення [9].

Т. Ван Дейк визначає “дискурс” як комунікативну подію, яка відбувається між тим, хто говорить та тим, хто слухає у певному часовому, просторовому та іншому контексті [3]. Ця комунікативна дія може відбуватись як в усній так і в письмовій формі. Типовими прикладами можуть бути розмова з другом, діалог між лікарем та пацієнтом, читання газети.

Аналізуючи дискурс, виділяють такі його аспекти: мовленнєвий та комунікативний, а також його дискурсивність.

Мовленнєвий аспект дискурсу регулюється правилами міжфразового синтаксису, та узгодженням часів, котрі допускаючи варіювання, відносно жорстко обумовлені особливостями граматичної будови конкретної мови, характером дискурсивної залежності того чи іншого елемента і канонами побудови певного типу тексту.

Комунікативний дискурс – текст, що містить взаємозалежні роздуми кількох суб'єктів. Дискурсивність полягає в логічно обумовленій думці, тобто в переході від одного твердження до іншого, що прослідковується у мисленні за допомогою логічних правил, що має за мету послідовне і систематичне розгортання думки.

Дискурс – тип комунікативної діяльності, інтерактивне явище, мовленнєвий потік, що має різні форми вияву (усну, писемну, паралігвальну), відбувається у межах конкретного каналу спілкування, регулюється стратегіями і тактиками учасників; синтез когнітивних, мовних і позамовних (соціальних, психічних, психологічних) чинників, які визначаються конкретним колом “форм життя”, залежних від тематики спілкування, має своїм результатом формування різноманітних мовленнєвих жанрів [1].

Отже, дискурс можна вважати одночасно живим процесом спілкування і найзагальнішою категорією міжособистісної інтеракції. Під дискурсом розуміємо зв'язний текст, утворений в результаті мовленнєвої діяльності представників певної лінгвокультурної

спільноти, який відбувається у межах конкретного каналу спілкування і має різні форми вияву.

Література

1. Алефиренко Н.Ф. Теория языка. Вводный курс: Учеб. пособие для студ. филол. спец. высш. учеб. заведений / Н.Ф. Алефиренко. – М.: Изд. центр "Академия", 2004. – 368 с.
2. Антрушина Г. Б. Лексикология английского языка: Учеб. пособие для студентов / Г. Б. Антрушина, О.В. Афанасьева, Н.Н. Морозова. – М.: Дрофа, 1999. — 288 с.
3. Гак В.Г. Беседы о французском слове. Из сравнительной лексикологии французского и русского языков / В.Г. Гак. Изд. 2-е, испр. – М.: Едиториал УРСС, 2004. – 336 с.
4. Дубенец Э.М. Лексикология современного английского языка: лекции и семинары. Пособие для студентов гуманитарных вузов / Э.М. Дубенец. – М.: "Глосса-Пресс", 2002. – 192 с.
5. Д'яков А.С. та ін. Основи термінотворення: Семант. та соціолінгвіст. аспекти / А.С. Д'яков, Т.Р. Кияк, З.Б. Куделько. – К.: Вид. дім „KM Academia", 2000. – 218 с.
6. Елисеєва В.В. Лексикология английского языка. Ученик / В.В. Елисеєва. – СПб: СПбГУ, 2003. – 44 с.
7. Лайонз Джон. Язык и лингвистика. Вводный курс: Пер. с англ. / Джон Лайонз. – М.: Едиториал УРСС, 2004. – 320 с.
8. Мостовий М.І. Лексикология англійської мови: Підруч. для ін-тів і фак. інозем. мов. / М.І. Мостовий. – Х.: Основа, 1993. – 256 с.
9. Серебренникова Б.А. Общее языкознание. Формы существования, функции, история языка / Б.А. Серебренникова. – М.: Изд. "Наука", 1970. – 597 с.
10. Buzzword Compliant Dictionary. A Tongue-in-Cheek Production of Walston One Communications. © Copyright 2000-2003, Walston One Communications. <http://www.buzzwhack.com/indac.htm>

Політичний медіадискурс і медіатизація політики як концепти політичної комунікативістики

Орест Семотюк

к. політ. н., доцент, доцент кафедри прикладної лінгвістики, Національний університет «Львівська політехніка», Україна,
E-mail: orest.semotiuk@gmail.com

The article analyzes the conceptual field of political communication as a subject of political science. Special attention is paid to such concepts as “political media discourse” and “the mediatization of politics”. Political media discourse is regarded as a resource of power in communication processes and as a source of virtual political products. The main features of the news media discourse, the discourse of modern information warfare and isolated features and forms of political fake-discourse.

Ключові слова — медіадискурс, медіатизація, політична комунікативістика.

I. Вступ

Якщо спробувати окреслити об'єкт досліджень політичної комунікативістики як відносно нової галузі на межі політичної та лінгвістичної наук, то в найбільш узагальненому вигляді його можна трактувати комунікативний вимір політичної діяльності. У